

Det kongelige kunnskapsdepartement  
Universitets- og høyskolavdelingen  
Postboks 8119 Dep  
0032 Oslo

Oslo, 15. januar 2007

## Høring – forslag til endringer i lov om fagskoleutdanning

Voksenopplæringsforbundet takker for muligheten til å få svare på denne høringen.

Vi viser til høringsuttalelese gitt av Folkeuniversitetet, medlem i Voksenopplæringsforbundet, og slutter oss til den. FUs høringssvar er sendt inn separat, men også vedlagt dette svaret

Voksenopplæringsforbundet vil imidlertid understreke noen forhold som vi oppfatter som prinsipielle:

**§ 1 Første ledd, ny formulering:** Lovens formål er å sikre fagskoleutdanninger av god kvalitet gjennom en offentlig godkjenningsordning.

Dette er en meget viktig endring. Den setter fagskolen i fokus – ikke systemet!

## **§2 Godkjenning**

Voksenopplæringsforbundet støtter muligheten for å bli godkjent som tilbyder, det vil effektivisere arbeidet til de som tilbyr flere fagskoleutdanninger. Samtidig er det svært viktig å etablere systemer for kvalitetssikring i alle typer og nivåer av utdanning – også fagskoleutdanningen. I kvalitetsmålingen bør læringsutbyttet være vesentlig indikator.

**§4 Tilbyder skal ha forskrifter om opptak som inneholder krav til formell utdanning eller realkompetanse.**

Voksenopplæringsforbundet ønsker å understreke og støtte at realkompetansevurdering må være et høyt vurdert grunnlag for opptak til fagskole, og at den må være individuell og reell. Dette har betydning spesielt for voksne som ønsker enten å få formalisert kompetansen sin eller ønsker å skifte yrke.

## **§9 og § 10 Fagskole og egenbetaling**

Betegnelsen fagskole forslås beskyttet slik at enhver fagskole (implisitt godkjent) skal innebære samme verdi for deltaker. Likevel vil deltakerne oppleve ulike økonomiske forhold.

Fagskoletilbudet gir mulighet for å få en tydelig yrkesrettet profil, det skal være mulig å gå rette inn i yrkeslivet etter endt utdanning. Den dekker store behov i samfunnet for kvalifiserte arbeidstakere. Utdanningen relateres til grunnopplæring og utdanning på høyere nivå. Men i motsetning til disse utdanningene, med noen unntak, skal fagskolen betales av deltakeren. Det kan virke diskriminerende for den gruppen som av mange årsaker velger en slik utdanning.

Med vennlig hilsen

Ellen Stavlund

Assisterende generalsekretær

Det kongelige kunnskapsdepartementet  
Universitets- og høyskoleavdelingen  
Postboks 8119 Dep  
0032 Oslo

Oslo, 15. januar 2007

(Saksbehandler: Unni Viken, deres ref. 200607215)

## **INNSPILL TIL HØRING: HØRINGSUTTALELSE OM FORSLAG TIL ENDRINGER I LOV OM FAGSKOLEUTDANNING**

Vi viser til høringsbrev om forslag til endring i lov om fagskoleutdanning av 15.11.06. Studieforbundet Folkeuniversitetet uttaler seg som en av de største opplæringsinstitusjonene for voksne og ønsker å komme med følgende kommentarer:

### **1. INNLEDNING**

Vi støtter departementets ønske om en tydeliggjøring av at fagskoleutdanning skal være korte, yrkesrettede utdanning på nivå over videregående opplæring.

Folkeuniversitetet har fått godkjent én fagskoleutdanning og har flere søknader til behandling i NOKUT. Fagskoleutdanning er et viktig tilbud også for voksne med tidligere arbeidserfaring som ønsker en yrkesrettet utdanning som kan gi nye jobbmuligheter.

Ettersom studiefinansieringsloven ble endret til at bare de utdanninger som reguleres av en skolelov kunne få studielånsmulighet – og at voksenopplæringsloven ikke ble regnet blant skolelovene – får fagskoleloven svært stor betydning for alle som får opplæring gjennom utdanninger utviklet og drevet av de ulike studieforbundene.

Vi vil presisere at studieforbundene ønsker å opprettholde sin virksomhet med studieringer, og at vi vil fremme forslag om at ordningen med studielånsmuligheter for voksne som velger denne type utdanning også gis mulighet til å få studielån i forbindelse med  
***”Ny forskrift om utdanningsstøtte”.***

Formålet med fagskoleloven er å sikre studentenes vilkår ved å etablere et system for offentlig godkjenning av fagskoleutdanninger. Folkeuniversitetet har erfart at noe uforutsigbar saksbehandling i forhold til tolkning av fagskoleloven og lang saksbehandlingstid har ført til stor usikkerhet for våre studenter. Vi ser det som avgjørende for vår mulighet til å kunne planlegge og igangsette nye godkjente fagskoleutdanninger, at godkjenningsordningen blir mer fleksibel, at det blir en avklaring mht organisering og ledelse av en fagskole, samt at NOKUT blir pålagt klare saksrutiner og krav til tidsrammer i forhold til godkjenning av fagplaner og nyetablering av fagskoler.

## **2. BAKGRUNN FOR HØRINGSFORSLAGET**

### **2.1 Stortingets bestilling**

Stortinget har bedt departementet om en avklaring mellom videregående skoler og fagskoler. Det er viktig at fagskolen blir en tertiærutdanning og parallell med høgskole- og universitetsutdanning. Det forutsetter at den bygger på fullført og bestått videregående skole eller relevant realkompetanse. Hva som er relevant realkompetanse må den enkelte skoletilbyder selv få avgjøre samtidig som det avgjøres på individplanet. For noen fagskolars vedkommende kan denne gi seg selv – for eksempel innen helsefagene. For andre fagskoler, hvor fagtilbudet i videregående skole ikke er så geografisk utbredt, for eksempel fotografering, kan man ikke si at opptaket er betinget av at man har denne linjen fra videregående, men at man kan bli tatt opp etter en realkompetansevurdering.

Abstraksjonsnivået, modningen og ikke minst motivasjonen hos en voksen fagskolesøker gjør at læringen kan starte på et høyere nivå og progresjonen gå raskere enn om vedkommende gikk på videregående skole.

#### **2.1.1 Finansieringsordningen**

Avklaring rundt finansieringen av fagskoler er også bestilt fra Stortingets side. Etter vårt syn er det underlig at man i Norge skal kunne ha finansieringsordninger som sier at alle som tar studier ved *høgskole- og universitet* skal få disse dekket, mens de som har valgt en yrkesrettet utdanning, selv må betale for sine videre studier innen fagskoleutdanningen. Med mindre det dreier seg om teknisk fagskole som så langt er fullfinansiert! Hvor er likestillingen og rettferdigheten i at for eksempel helseutdanningen, som søkes av personer som ofte er kvinner, deltidsansatte med lav lønn, skal selvfinansieres, mens menn i tekniske utdanninger skal få fullfinansiert sine studier? Dette er så skrikende urettferdig at hele Norge ville reagert hadde man visst om det!

Studieforbundet Folkeuniversitetet er enig i og glad for at nåværende 6A-skoler som frivillig søker og oppnår NOKUT-godkjenning av en fagskoleutdanning innen samme utdanningsretning, skal få beholde den statlige finansieringen uendret ved overgang til fagskole.

### **2.3 Forholdet til lov om universiteter og høyskoler**

Det er viktig å fremholde at fagskoleutdanningen er en parallell til universiteter og høyskoler. Begge skoleslag gjelder både offentlige og private tilbydere og bør således behandles på samme måte. Dette gjelder ikke minst hva finansiering angår. Det bør også på ny vurderes en studiepoengtildeling til fagskolene slik at senere innplassering i ulike akademiske grader kan planlegges bedre og ikke bare være opp til inntakende institusjon og studentsøkmassen til enhver tid. Vi vil da lett få skille mellom A- og B-lag innen høyere utdanning.

## **3. LOVENS FORMÅL OG VIRKEOMRÅDE**

### **3.1.2 Formål og virkeområde**

Formulering av formål og virkeområde er klargjørende og bra.

### **3.1.3 Begrepet ”yrkesrettet”**

Studieforbundet Folkeuniversitetet synes departementets kommentarer og presiseringer under dette punktet både er utfyllende og gode.

### **3.1.4 Fylkeskommunens plikter**

Vi er helt enig i at staten skal ha ansvaret for finansieringen av dette skoleslaget.

### **3.2.2 Nivå og opptak**

Studieforbundet Folkeuniversitetet er kjent med NOKUTs noe rigorøse tolkning av fagskolenivået (jfr. s. 1 i denne høringsuttalelsen) Det er greit med en generell opptaksforskrift,

men samtidig må den enkelte utdanningstilbyder selv kunne vurdere og bestemme realkompetansen til den enkelte søker

Innholdet i realkompetansen vil selvfølgelig variere med fagskolens innhold. Det er imidlertid altfor rigorøst at det i opptaksforskriften skal ramses opp en rekke kurs/skoler/erfaringer som godtas som realkompetanse (slik NOKUT krever i dag). Disse skifter fort, og det er ikke mulig å være oppdatert på forhånd gjennom et opptaksreglement. Det må derfor delegeres til rektor å avgjøre hvem som har god nok realkompetanse (som i opplæringsloven) til å kunne klare å gjennomføre skolen og oppnå sluttkompetansen for det aktuelle tilbudet.

### **3.2.4 Lovens virkeområde**

Her må man være forsiktige slik at internasjonaliseringen i utdanningen ikke blir hindret av loven. §1 - 4. og 5. ledd "Loven gjelder ikke for virksomhet som utføres utenfor riket. Kongen kan bestemme at slik virksomhet likevel skal omfattes helt eller delvis av lovens bestemmelser. Etter avtale med fremmed stat eller internasjonal organisasjon kan lovens virkeområde utvides eller innskrenkes på avgrensede saksområder."

Svært mange fagskoler har i dag samarbeid med utenlandske skoler hvor norsk fagskole utgjør for eksempel første/andre året av en bachelor/mastergrad. Dette er et meget viktig ledd i norsk internasjonalt samarbeid/utveksling. Det er derfor svært viktig at denne delen ikke blir begrenset gjennom forskrift, men heller utvidet. Dette tilbudet er spesielt viktig dersom den norske fagskolen heller ikke er akkreditert.

Studieforbundet Folkeuniversitetet har ingen andre kommentarer til §1 i Fagskoleloven.

## **4. GODKJENNING**

### **4.2 Departementets vurderinger og forslag**

Dagens ordning hvor NOKUT fatter enkeltvedtak er meget omfattende og tungvint både for dem og søkerne. Søker man godkjenning for eksempel en fagskole med flere linjer, må hele søknaden – og ikke bare studie/fagplanen - sendes inn for hver linje. Det innebærer at skole med 9 ulike linjer må søkes som om det var 9 skoler fordi vedtak fattes for en og en linje.

**En akkrediteringsordning vil derfor bli ønsket velkommen spesielt for større skoler.** Vi ser det også som svært positivt at det stilles krav om et et tilfredsstillende og godkjent internt kvalitetssikringssystem skal ligge til grunn for en slik akkreditering.

Vi støtter departementet vurdering og forslag når det gjelder adgang til mer fleksible godkjenningsordninger som innebærer at tilbyder som er godkjent

- gis fullmakt til å opprette og legge ned fagtilbud innen definerte fagområder og varighet av utdanninger uten ytterligere godkjenning fra NOKUT
- kan etablere godkjente utdanningstilbud andre steder uten godkjenning fra NOKUT

Studieforbundet Folkeuniversitetet er også enig med departementet i at ordningen med enkeltvedtak også må opprettholdes med tanke på små tilbydere.

Studieforbundet Folkeuniversitetet er også opptatt av at det opprettes et tilsynsorgan - kanskje innen NOKUT - som kan overvåke at alle tilbyderne – både offentlige og private – følger sine egne kvalitetssikringssystemer.

Når det gjelder godkjenning av fagskoleutdanning, er det per i dag ikke mulig å innklage "den sakkyndige komitéens" vurdering i forbindelse med en godkjenning. Det anmodes derfor om at det opprettes en form for klagenemnd etter modell for høyere utdanning.

Studieforbundet Folkeuniversitetet har ingen ytterligere kommentarer til lovtekstens §2.

**5. KRAV TIL ORGANISERING OG LEDELSE**

Studieforbundet Folkeuniversitetet er enig med dem som mener at det for egen del burde være unødvendig å skille ut fagskolene som egne rettssubjekter for opplæringsenheter som allerede er godkjente og registrert i enhetsregisteret. Departementet kan likevel stille krav om at fagskolen skal ha eget, separat regnskap, studentrepresentasjon og bransje-/fagstyre. Det bør også legges opp til at flere fagskoler hos samme tilbyder kan ha felles øverste styre, men separate bransje-/fagråd/-styrer. Vi ser det som en stor fordel at departementet frafaller det gamle kravet om eget rettssubjekt.

Studieforbundet mener at §3 – 3. ledd, siste setning burde stå ”..Den administrative ledelse ansettes av styret”. Den faglige ledelsen bør ansettes av administrasjonen, men selvfølgelig kan dette delegeres fra styret til daglig leder. For øvrig ingen kommentarer til ordlyden i paragrafen.

**6. OFFENTLIG TILSKUDD TIL FAGSKOLEUTDANNING**

Studieforbundet Folkeuniversitetet har forståelse for departementets kommentarer rundt bevegelsen av 6A skoler til fagskole, og derfor den gamle ordlyden i §8. Når det er sagt, vises det til s. 1 i denne høringsuttalelsen hva angår finansiering av fagskolene. Det er helt uhørt at yrkesfagenes videreutdanning skal være den eneste utdanningen som ikke blir fullfinansiert. Tar man studier på høgskole/universitetsnivå som bygger på studieforberedende videregående skole får man full støtte, men tar man fagskole som bygger på yrkesrettet utdanning skal man betale selv. Hvor er rettferdigheten.

Det er også helt naturlig at 6A skolene får en overgangsordning på minst de foreslåtte 3 årene for å sende og få behandlet ny søknad for de som egentlig er fagskoler mao bygger på fullført og bestått videregående skole eller tilsvarende realkompetanse.

Ordet ”kan” i §8 1. ledd fremtvinger en forskrift som sier noe om hvem som får offentlig støtte. Det er her viktig at denne forskriften ikke stadig vekk endres og på den måten skaper usikkerhet og vanskelig planlegging for tilbyderne.

**§9 Om egenbetaling**

Departementet foreslår å innføre en bestemmelse som regulerer adgangen til å ta egenbetaling. Studieforbundet Folkeuniversitetet mener at markedet selv vil regulere prisen. Blir betalingen for høy, vil søkerne utebli. Vi er redd for å få en finansieringsordning som stiller de private tilbyderne i en vanskeligere situasjon enn de offentlige. Det kan her hentes erfaring fra friskoleloven hvor Kostra tallene legges til grunn. Det er greit hva angår dekning av direkte studierelaterte kostnader, men man må da ikke glemme kapitalkostnadene. Det er nå riktignok innført at friskolene kan ta en dekning på opp til kr 4000 til dekning av denne type kostnader. Dette må i så fall også gjøres mulig for fagskolene.

**Lovteksten:**

**§9 – 2. ledd:**

**”...eller på annen måte overføre overskudd til eier eller dens nærstående” Her bør det tilføres for eksempel. ....eller andre aktiviteter i eiers regi.**

**7. BESKYTTELSE AV BETEGNELSENE "FAGSKOLEUTDANNING" OG "FAGSKOLE"  
– REGISTRERING I ENHETSREGISTERET**

Studieforbundet Folkeuniversitetet er enig i departementets forslag om tittelbeskyttelse.

**Forslag til ny § 10 – 4. ledd:**

*Dette bør endre eller reguleres ved forskrift slik at enheter som allerede er registrert i enhetsregisteret som opplæringsinstitusjoner kan benytte eksisterende reg.nr. og samme styringsorganer. Dette for å slippe for mye byråkrati og overorganisering. Samtidig er det nødvendig å få "definert" eller avklart hva som ligger i "...ikke helt ut er eid av..."*

Med vennlig hilsen

Alfredo de la Nuez (sign.)  
generalsekretær

Unni Viken (sign.)

nasjonal koordinator  
e-post: [uv@fu.no](mailto:uv@fu.no)  
Tlf.: 22988829